

Primaria

## Lingua 3

Programación

### Unidade 12

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

## 1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

### Título

A Cidade de Todo é Posible

### Descrición da unidade

Na Cidade de Todo é Posible, as casas teñen rodas e a xente desprázase en burro. Curiosos medios de transporte... No apartado de Vocabulario traballaranse outros máis convencionais, e haberá sitio tamén para abordar os aumentativos. Da lectura inicial pódense obter abundantes exemplos para practicar os contidos gramaticais e ortográficos da unidade. As demais páxinas dedícanse á poesía e aos xogos con versos, unha boa maneira de celebrar os Maíos. Como remate, unha páxina onde poñer a proba as competencias sociais e cívicas.

Un dos principais obxectivos é que os alumnos vexan as súas novas aprendizaxes de maneira atractiva e motivadora, que gocen aprendendo.

A través das diferentes actividades propostas na unidade, preténdese que os alumnos e as alumnas adquiren e reforcen os coñecementos seguintes:

- Comprensión do sentido xeral dun texto, oral ou escrito.
- Léxico referido aos medios de transporte.
- Sufixos aumentativos.
- Identificación dos verbos e clasificación segundo a conxugación.
- Palabras con *h* e sen *h*.
- Poemas dialogados.
- Xogos con versos: acrósticos e caligramas.
- Aspectos propios da nosa cultura.

### Temporalización:

Abril:     Maio:

## 2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Utilizar correctamente o léxico referido aos medios de transporte.
- Recoñecer e formar diminutivos cos sufixos *-ón/-ona*, *-azo/-aza*.
- Identificar o verbo e clasificar as formas verbais nas tres conxugacións.
- Escribir correctamente palabras con *h*.
- Facer sinxelos xogos poéticos: acrósticos e caligramas.

### 3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Audición do texto da lectura cunha actitude favorable.</li> <li>• Lectura e comprensión dunha narración.</li> <li>• Adquisición de novo vocabulario referido aos medios de transporte e formación de palabras mediante sufixos aumentativos.</li> <li>• Identificación dos verbos e clasificación segundo a súa conxugación.</li> <li>• Palabras con <i>h</i> e sen <i>h</i>.</li> <li>• Composición de poemas dialogados.</li> <li>• Identificación dalgunhas características básicas dos textos poéticos.</li> <li>• Coñecemento dalgúns aspectos propios da nosa cultura: os Maios.</li> </ul>	1. escoitar textos orais en silencio, mostrando interese e respecto.	1.1. escoita textos orais atentamente.
	2. Ler un texto narrativo con fluidez e comprensión.	2.1. Le un texto narrativo con fluidez e corrección. 2.2. Comprende o sentido global dun texto e responde cuestións de comprensión.
	3. Enriquecer o vocabulario con palabras referidas aos medios de transporte e formar palabras mediante sufixos aumentativos.	3.1. Asimila e aplica o vocabulario aprendido: léxico referido aos medios de transporte e palabras novas. 3.2. Recoñece e forma aumentativos cos sufixos <i>-ón/-ona, -azo/-aza</i> .
	4. Interiorizar a idea de verbo como marcador da acción e coñecer as conxugacións.	4.1. Identifica o verbo e clasifica as formas verbais nas tres conxugacións.
	5. Escribir correctamente palabras con <i>h</i> .	5.1. Escribe correctamente palabras con <i>h</i> e evita as interferencias co castelán.
	6. Compoñer sinxelos poemas dialogados a partir dun modelo dado.	6.1. Completa e escribe sinxelos poemas dialogados.
	7. Facer sinxelos xogos poéticos: acrósticos e caligramas.	7.1. Entende a técnica e compón sinxelos acrósticos e caligramas.
	8. Aprender algúns aspectos propios da nosa cultura.	8.1. Mostra interese por coñecer algún aspectos propios da nosa cultura.

#### 4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Os estándares de aprendizaxe mostran o grao de consecución dos criterios de avaliación desde a propia descrición e concreción do criterio. Para facilitar o seguimento do desenvolvemento de cada estándar buscaremos evidencias dos alumnos que mostren a súa evolución en cada un deles.

No anexo de avaliación propónse un portfolio de evidencias para os estándares de aprendizaxe. O cadro seguinte suxire unha selección dalgunhas destas posibles evidencias. Os docentes poderán substituílas por outras que consideren máis relevantes para o desenvolvemento do seu grupo.

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avilables	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. escoita textos orais.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• CD-Audio do LA.</li> </ul>
2.1. Le un texto narrativo con fluidez e corrección.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Suxestións metodolóxicas da PD.</li> </ul>
2.2. Comprende o sentido global dun texto e responde cuestións de comprensión.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Selección de actividades do LA.</li> <li>• Ficha de comprensión lectora dos RF.</li> </ul>
3.1. Asimila e aplica o vocabulario aprendido: léxico referido aos medios de transporte e palabras novas.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Selección de actividades do LA.</li> <li>• Actividade 2 de ampliación dos RF.</li> <li>• Actividades propostas na PD.</li> </ul>
3.2. Recoñece e forma aumentativos cos sufixos <i>-ón/-ona, -azo/-aza</i> .	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Selección de actividades do LA.</li> <li>• Actividade 1 de reforzo dos RF.</li> <li>• Actividades propostas na PD.</li> </ul>
4.1. Identifica o verbo e clasifica as formas verbais nas tres conxugacións.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Selección de actividades do LA.</li> <li>• Actividade 2 e 3 de reforzo e actividades 1 e 3 de ampliación dos RF.</li> <li>• Actividades propostas na PD.</li> </ul>
5.1. Escribe correctamente palabras con <i>h</i> e evita as interferencias co castelán.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Selección de actividades do LA.</li> <li>• Actividade 4 de reforzo e actividade 4 de ampliación dos RF.</li> <li>• Actividades propostas na PD.</li> <li>• CD-Audio do LA (ditado).</li> </ul>
6.1. Completa e escribe sinxelos poemas dialogados.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Selección de actividades do LA.</li> <li>• Suxestións metodolóxicas da PD.</li> </ul>
7.1. Entende a técnica e compón sinxelos acrósticos e caligramas.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Selección de actividades do LA.</li> <li>• Actividade 5 de reforzo e actividade 2 de ampliación dos RF.</li> <li>• Proposta de aprendizaxe cooperativa na PD.</li> </ul>
8.1. Mostra interese por coñecer algún aspecto propio da nosa cultura.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Selección de actividades do LA.</li> <li>• Suxestións metodolóxicas da PD.</li> </ul>

## 5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Ler, comprender e comentar textos.	Entende os textos propostos para a realización das actividades.
	Gozar coa lectura.	Desenvolve o interese cara á lectura como fonte de aprendizaxe e entretemento.
	Captar o sentido dos textos orais.	Garda silencio e desenvolve a atención necesaria para entender o sentido dun texto.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.	Entende a importancia de respectar as normas gramaticais e ortográficas para unha mellor expresión.
	Expresarse oralmente e por escrito de maneira ordenada e clara.	Exprésase con corrección.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto.	Mantén un diálogo respectando as quendas de palabra.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Elabora creacións propias aplicando técnicas literarias.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Realizar argumentacións con esquemas lóxico-matemáticos.	Aplica o razoamento dedutivo.
	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora e coida o seu contorno cotián. É consciente do impacto ambiental que poden ter determinados comportamentos e das repercusións para a vida futura.
	Identificar e manipular elementos matemáticos en situacións cotiás.	Interpreta correctamente e utiliza os números para expresar con claridade e precisión datos e informacións.
<i>Competencia dixital.</i>	Utilizar canles de comunicación audiovisual para facilitar o traballo.	Utiliza as TIC como apoio para a aprendizaxe.
	Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.	Interpreta información verbal e gráfica.

<i>Aprender a aprender.</i>	Empregar o dicionario como fonte de información.	Manexa o dicionario como apoio para a aprendizaxe e para resolver as actividades.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión dos contidos.	Mellora a capacidade de memorización mediante o recitado e a escoita de textos poéticos. Utiliza técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes.	Realiza actividades seguindo unhas pautas.
	<i>Intelixencias múltiples:</i> Desenvolve as distintas intelixencias múltiples.	Oriéntase nos espazos cotiáns.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a colaboración activa.	Participa con interese nas actividades de grupo.
	Coñecer e aplicar normas básicas de convivencia.	Respecta os sinais presentes en determinados espazos públicos.
	<i>Educación en valores:</i> Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Mostra unha actitude responsable coa conservación e o coidado do medio, así como en relación coas medidas de seguridade que se deben adoptar nos medios de transporte.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Mostra unha actitude responsable na realización das tarefas e interese por mellorar.
	Asumir responsabilidades e dar conta delas.	Valora o seu contorno e mostra unha actitude de compromiso en relación coa conservación do medio.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Coida a presentación nas actividades desenvolvidas.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Goza coa poesía e coa riqueza do contorno natural.
	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural.	Mostra interese pola literatura popular e por coñecer outros aspectos da cultura propia.

## 6. TAREFAS

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Libro dixital (LD)

### Tarefa 1: Comentario da lectura

- Escoitamos o texto da lectura no CD-Audio ou lémosllelo en voz alta aos alumnos.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con suxestións metodolóxicas e actividades da PD, e coa ficha de comprensión lectora dos RF.

### Tarefa 2: Vocabulario

- Aprendemos o léxico referido aos medios de transporte no LA e co apoio do dicionario.
- Traballamos a formación de aumentativos.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con actividades da PD e coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

### Tarefa 3: Gramática

- Aprendemos no LA a identificar os verbos e a clasificalos segundo a súa conxugación.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con actividades da PD e coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

### Tarefa 4: Ortografía

- Aprendemos no LA a usar o *h* e a evitar interferencias co castelán.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Escoitamos o ditado no CD-Audio.
- Completamos con actividades da PD e coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

### Tarefa 5: Expresión

- Aprendemos no LA a compoñer poemas dialogados.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con suxestións metodolóxicas da PD.

### Tarefa 6: Literatura

- Aprendemos no LA algunhas composicións que «xogan» cos versos: acrósticos e caligramas.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con suxestións metodolóxicas e coa ficha de reforzo dos RF.
- Realizamos outras actividades, que propón a PD, de traballo cooperativo.

### Tarefa 7: Repaso da unidade

- Realizamos as actividades de repaso da unidade do LA e do LD.
- Recompilamos as actividades para o portfolio do alumno.
- Completamos con actividades da PD.

### Tarefa 8: A nosa cultura

- Aprendemos aspectos da nosa cultura no LA.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con suxestións metodolóxicas da PD.

## 7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

- Deberán reforzarse as habilidades de comprensión lectora e expresión escrita, así como a recitación e a expresión oral a través dos textos que achega a unidade.
- Tanto a lectura inicial como os apartados de Expresión e Literatura conteñen abundantes ingredientes para explotar o aspecto lúdico da linguaxe, a creatividade e a imaxinación. En relación co texto inicial, suxerimos traballar a expresión oral, a opinión argumentada e a tormenta de ideas con propostas acerca de como mellorar o noso contorno. Con respecto á poesía, cómpre fomentar a desinhibición, o traballo en equipo, o xogo...; destacar a súa interrelación con outras linguaxes (plástica, musical...); explicar que se pode facer un poema acerca de calquera tema; descubrir a poesía que cada neno e nena leva dentro, mediante as actividades que se propoñen e o traballo guiado, etc.
- Co gallo da celebración dos maíos, sería interesante organizar un concurso de coplas. Por exemplo: o profesor ou profesora compón o primeiro verso e o alumnado, repartido en grupos, elabora os outros tres. Para que lles resulte máis fácil, déalles algunhas palabras para usar neses tres versos que deben compoñer.
- Neste nivel de Primaria é fundamental que os escolares saiban recoñecer un verbo e diferencialo doutras clases de palabras. Han de telo moi claro de cara aos próximos cursos e de cara á análise sintáctica, onde o verbo desempeña unha función clave. Por iso, recomendamos o reforzo coa práctica continuada.
- Lembramos, coma sempre, a importancia de fixar hábitos de traballo e habituar ao alumnado ao manexo correcto do dicionario.

## 8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua:

- O CD-Audio que acompaña o libro do alumno.
- Dicionario de lingua (*Dicionario Xerais de Primaria*).
- Caderno complementario ao libro do alumno.
- Cadernos de ortografía e murais ortográficos.
- A caixa dos contos.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica.
- Bibliografía:
  - Agustín Fernández Paz: *Un tren cargado de misterios*, Edicións Xerais, col. Merlín.
  - Bernardino Graña: *O Quirico lambón*, Edicións Xerais, col. Merlín.
  - Darío Xohán Cabana: *O avión de Cangas*, Edicións Xerais, col. Merlín.
  - Fina Casalderrey: *Pesadelo no tren Chocolate*, Ed. Galaxia, col. Árbore.
  - Geronimo Stilton: *A carreira máis desatinada do mundo*, Ed. Planeta.
  - Gloria Sánchez: *Fafarrais*, Edicións Xerais, col. Merlín.
  - -----: *Rimas con letra*, Edicións Xerais, col. Merlín.
  - Manuel Rico Vereá: *Vente vindo, ven cantando. Cancioneiro escolar galego*, Fontel Edicións.



- -----: *Tan tarantán tarantán tarantiña. Recitativos e outras lerias de tradición oral*, Ed. Xunta de Galicia.

### Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- CD que acompaña á Proposta didáctica, cos recursos fotocopiáveis.
- Información de interese:
  - Orella pendella:  
<http://www.orellapendella.org>
  - Materiais para a aprendizaxe cooperativa na aula:  
[http://www.xunta.es/linguagalega/aula\\_de\\_galego](http://www.xunta.es/linguagalega/aula_de_galego)
  - Documental sobre os Maíos:  
<http://www.galeguizargalicia.tv/video/27/maios>
  - Propostas de actividades a partir duns poemas dados:  
[http://www.xunta.es/linguagalega/arquivos/actividades\\_poemas\\_conhecendo.pdf](http://www.xunta.es/linguagalega/arquivos/actividades_poemas_conhecendo.pdf)

## 9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Proba de avaliación da unidade.
- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Avaliación do traballo competencial.

## 10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades advirto no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevezo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

## 11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?